

Erratum. Het Aardschijfje *Lucilla scintilla* (R.T. Lowe, 1852) en de Blindslak *Cecilioides acicula* (O.F. Müller, 1774) in Nederland en enkele andere Europese landen: tabellen

Wim Kuijper

Erratum

In the preceding issue of Spirula (#408) erroneously two tables were left out from the article about *Lucilla scintilla* (R.T. Löwe, 1852) and *Cecilioides acicula* (O.F. Müller, 1774) (Kuijper, 2016). Below these tables are yet presented.

Erratum

In het vorige nummer van Spirula (#408) zijn abusievelijk twee tabellen weggelaten bij het artikel over het Aardschijfje en de Blindslak (Kuijper, 2016). Hier worden deze tabellen alsnog gepresenteerd.

Tabel 1. Waarnemingen Aardschijfje *Lucilla scintilla*.

vindplaats		datum	landgebruik	grondsoort	diepte in cm	volume in l	aantal	levend	opmerking
Nederland									
Limburg									
Beek	Hoolstraat	27-5-1976	boomgaard	löss	50 - 125	15	4	2	a
Beek	Hoolstraat	8-1976	boomgaard	löss	ca 90	4	1	0	
Beek	Molsteeg	2-6-1979	akker	löss	-	4	2	2	
Geleen	Haesselderveld	29-8-1979	boomgaard	löss	50 -100	2	1	0	
Beek	Bourgognestraat	1982	-	löss	-	3,5	1	0	
Heerlen	Vrank	8-1984	akker	löss	60 - 90	6	1	0	
Geleen	Krawinkel	28-5-1986	akker	löss	ca 50	-	1	1	
Geleen	Krawinkel	2-6-1987	-	löss	-	2	2	0	
Stein	Sanderbout	11-1989	akker	löss	-	2	2	0	
Geleen	Janskamperveld	6-6-1991	akker	löss	ca 50	1,5	2	0	
Heerlen	Schelsberg	10-10-1997	akker	löss	-	20	8	8	
Heerlen	Schelsberg	24-9-1998	akker	zandige löss	50 -150	78	43	2	b
Geleen	Middengebied	21-5-2003	akker	löss	-	2	2	1	
Maastricht	Rothem, passage A2	24-6-2008	bos	löss (colluvium)	60 - 70	2	1	1	
Sittard-Geleen	Hof van Limburg	10-2010	akker	löss	40 - 100	86	112	35	c
Stein	Heidekampweg	3-2011	-	löss	ca. 40	12	7	4	
Valkenburg a/d Geul	Polferbos	12-10-2013	bos	leem/strooisel	0 - 4	1	4	1	
Brabant									
Bakel	Achter de Molen	25-6-2002	-	lemig zand	130 - 170	-	2	1	
Zuid-Holland									
Rockanje	Duinzoom/Oudeweg	30-10-1990	-	kleilig zand	-	2	6	0	d
Leiderdorp	Leythenrode	25-2-1995	bebouwing	gemengd	-	3	85	0	e
Noordwijk	AWD-v.L.Stirumvallei	1995-2001	duin	zand	-	-	100-en	6	f
Katwijk	Berkheide	3-3-2002	duin	zand	-	-	2	0	g
Noord-Holland									
Amsterdam	Ringspoordijk	15-10-1977	zandstort	humeus zand	0 - 45	3	21	1	h
België									
Wange	Damekot (Kleine Gete)	1993	akker	löss	-	2	3	0	
Kessenich	KE-BO-03	6-9-2003	-	klei (?)	-	2	1	1	
Italië									
Lazio-Agro Pontino	2008.01.37	11-10-2008	akker	klei	50 - 70	1,5	1	0	
Lazio-Agro Pontino	Migliana 44.5, I.2	20-10-2008	akker	klei	-	2	1	0	

Opmerkingen:

- = onbekend.

a. Zie Kuijper, 1976.

b. Dichtheid van 1 in 1 liter tot 1 in 6 liter löss. In 1 geval was de schelp opgelost, maar de oppervluid nog aanwezig.

c. Zie Kuijper & van Wijk, 2013.

d. Dit materiaal kan fossiel zijn. Verzameld onder de grondwaterspiegel samen met zee- en zoetwatersoorten in een jong Holocene geulafzetting.

e. Dit materiaal kan fossiel zijn. Afkomstig uit een beerput of waterput met middeleeuws afval, onder de grondwaterspiegel.

f en g. Bijgeengewaarde schelpen na grootschalige graafwerkzaamheden in duingebieden. Waaronder vers materiaal.

h. Deze vindplaats heeft jarenlang bestaan, er kwam een grote populatie voor in een zandig dijklichaam (duinzand), van het oppervlak tot ca. 50 cm diep. Zie De Bruyne & Neckheim (red.), 2001.

Tabel 2. Waarnemingen Blindslak *Cecilioides acicula*. Zie p. 14-15.

Geraadpleegde bronnen

DE BRUYNE, R.H. & C.M. NECKHEIM (red.), 2001. Van Nonnetje tot Tonnetje, de recente en fossiele weekdieren (slakken en schelpen) van Amsterdam. – Schuyt & Co., Amsterdam.

KUIJPER, W., 2016. Het Aardschijfje *Lucilla scintilla* (R.T. Lowe, 1852) en de Blindslak *Cecilioides acicula* (O.F. Müller, 1774) in Nederland en enkele andere Europese landen. – Spirula 408: 14-17.

KUIJPER, W.J., 1976. *Helicodiscus singleyanus inermis* (Mollusca; Gastropoda) levend in Zuid-Limburg. – Natuurhistorisch Maandblad 65: 192-193.

KUIJPER, W.J. & I. VAN WIJK, 2013. Waarnemingen van het Aardschijfje (*Lucilla scintilla*) in Sittard-Geleen. – Spirula 390: 13-15.

Tabel 2. Waarnemingen Blindslak *Ceciliodes acicula*.

vindplaats		datum	landgebruik	grondsoort	diepte in cm	volume in l	aantal	levend	opmerking
Nederland									
Limburg									
Voerendaal	Steinweg	1985	akker	löss, steen, mortel	ca. 50	ca.63	337	ca.12	a, 10tal. ei.
Maastricht	St.Servaas, kerk	-	stedelijk	leem, steen	-	24 + 29	6	-	b
Valkenburg	Kapel de Kluis, abri	5-2009	hellingbos	zand, leem, steen	-	3,5	8	-	
Borgharen	Pasestraat	6-2012	akker	leem, grind	66	-	1	0	
Maastricht	Cannerberg, Millenniumbos	2013	akker	löss	-	6	53	0	
Valkenburg a/d Geul	Pofterbos	12-10-2013	bos	leem, strooisel	0 - 2	1	14	0	
Brabant									
Den Bosch	Bokhoven	1986		grachtvulling	-	-	3	-	c
Zuid-Holland									
Valkenburg	Marktveld	1985-1987	akker	zandige klei	-	12	51	-	
Ouddorp	Lange Dijk	14-6-1968	akker	zandige klei	15 - 35	0,5	1	-	
Dordrecht	centrum	-	stedelijk	-	-	5	-	-	
Leiderdorp	Leythenrode	25-2-1995	bebouwd	gemengd	-	6,5	28	-	d
Leidschendam	Huis den Hoonart	7-8-1998	-	-	50 ?	-	2	-	
Wateringen	Juliahof	19-10-2006	-	kleiig zand	-	5	4	-	
Rijswijk	Citerstraat	9-3-2011	-	klei + aardew./bot	ca. 110	4	10	-	
Noord-Holland									
Halfweg	De Heining	1969	-	klei	ca. 60 - 75	-	1	-	
Hoogkarspel	watertoren	22-9-1972	akker	humeus zand	ca. 50	2	1	-	
Hoogkarspel	watertoren	1974	akker	zandige klei	-	2,5	1	-	
Bovenkarspel		1974-1976	akker	zandige klei	ca. 20 - 50	10tal	100en	-	
Andijk		31-7-1975	akker	kleiig zand	-	2,5	1	-	
Andijk		23-2-1976	akker	zandige klei	ca. 25	3,5	2	-	
Andijk		4-6-1976	akker	zandige klei	0 - 165	ca. 6	12	-	e
Westwoud		1988	akker	zandige klei	-	-	100en	-	10tal. ei.
Schellinkhout	Zuiderdijk	2010	bebouwd	in aspot	-	-	15	-	
Gelderland									
Kesteren		5-2-1991	-	kleiig zand	ca. 70	3	18, 1 ei	-	
Zeeland									
Vlissingen	Lammerenburg	1-10-1967	-	zandige klei	50 - 150	1	1	-	
Oosterschelde	Bergsche diep	ca. 1969	water	zandige klei	760	-	1	-	boring
Kloosterzande	Drogendijk	1/2-2009	akker	kleiig zand	ca. 30 - 60	8	239	-	24 eieren
België									
Irchonwelz	La Bonne Fortune	1978	akker	löss	-	enkele	10tal	-	
Aubechies	Coron Maton	1978	akker	löss	-	enkele	10tal	-	
Wange	Damekot (Kleine Gete)	1983	akker	löss	-	0,1	1	-	
Wange	Damekot (Kleine Gete)	1989, 1990	akker	löss	-	14	ca. 200	-	15 eieren
Neerhespen	naast Kleine Gete	1989	akker	löss	-	1	46	-	
Oudenaarde	Baarstraat	ca. 2012	bebouwd	klei	-	10	2	-	
Wange/Overhespen	Vijverstraat (Kleine Gete)	2014	weiland	kalktuf + schelpen	ca. 150	8,5	100en	0	
Frankrijk									
Aisne dal									
Cuiry-les-Chaudardes	Les Fontinettes	1973 -1994	akker	leem,zand,steen	-	vele 10tal.	1000en	veel	eieren
Menneville		9-9-1974	akker	leem, steen	-	2	vele 10tal.	-	
Menneville	Derrière le Village	1988 -	akker	-	-	39	897	-	
Menneville		8-10-1993	-	-	-	23	1029	-	10tal. ei.
Villeneuve St. Germain		1-7-1975	akker	-	-	2	14	-	
Villeneuve St. Germain		2-7-1976	akker	leem, steen	-	9	100	-	
Missy sur Aisne		27-7-1978	akker	leem, steen	-	4	3	-	
Berry au Bac	La Croix Maigret	1978	akker	leem, zand, steen	-	10tal.	vele	-	
Berry au Bac							100en		
Berry au Bac	Le Vieux Tordoir	8-1982	akker	leem, steen	-	10tal.	10tal.	-	
Berry au Bac	Le Vieux Tordoir	1983	akker	leem, steen	-	10tal.	10tal.	-	
Berry au Bac	Le Vieux Tordoir	1987-1992	-	-	-	18	139	-	
Berry au Bac	Le Vieux Tordoir	1995	-	-	-	-	15	-	
Trosly-Breuil		1983 -	-	leem	-	-	10tal.	-	
Catenoy	naast Aisnedal	8-6-1986	bos	-	-	4	13	-	
Beaurieux	Les Grèves	1986-1989	akker	leem, steen	-	10tal.	1000en	-	10tal. ei.
Juvincourt-et-Damery	La Fosse au Vertillon	1991-1992	akker	-	-	10tal.	100en	-	
Bucy le Long	La Fosse Tounise	8-1992	akker	-	-	enkele	10tal.	-	
Oise dal									
Compiègne	Le Fond Pernant	1982	-	-	ca. 50	-	4	-	
St. Maur		-	-	leem	80	1	1	-	
Chevrières	La Plaine du Marais	1988	-	stenig zand	-	8	11	-	

Vervolg op pagina 15.

Tabel 2. Waarnemingen Blindslak *Ceciliodes acicula*, vervolg.

vindplaats		datum	landgebruik	grondsoort	diepte in cm	volume in l	aantal	levend	opmerking
Frankrijk									
Noord, diversen									
Giberville	bij Caen	-	-	-	-	-	100en	-	
Gou de Lancourt	les Pierrepont	1997	akker	leem	ca. 40	10	45	-	
Dury	z. van Amiens	1994	akker	zand, grind	-	400	1047	-	
Savy	bij Amiens/ St.Quentin	1999	akker	-	-	enkele	10tal.	-	
Reims	Tinqueux	2001	-	-	-	45	100en	-	
Suippes	z.o. van Reims	1978	akker	leem, steen	-	enkele	10tal.	-	
Noveant	15 km z.o. van Reims	-	-	-	-	-	14	-	
Mareuilles les Meaux	Marne dal	9-2001	-	zandige leem	-	25	308	-	
Mayenne	kasteelterrein	1997	stedelijk	-	-	ca. 5	10tal.	-	
Sisonne	bij Damery	-	-	-	-	-	10tal.	-	
Levroux	Indre et Loire	8-1981	-	-	-	-	2	-	
Ay-sur-Moselle	(Lotharingen)	1991	-	zandige leem	-	8	10	-	
Ennery	(Lotharingen)	1991	-	zandige leem	-	12	70	-	
Ennery	(Lotharingen)	-	-	zandige leem	-	24	28	-	
Ennery, Servithern	(Lotharingen)	1992	-	zandige leem	-	10	100en	-	
Ennery, Solotra	(Lotharingen)	1990-1992	-	zandige leem	-	4	45	-	
Sorel-Moussel	Fort Harrouard	22-7-1983	bos	leem, steen	-	-	10tal.	-	
Luxemburg									
Bettembourg	Place de la Paix	28-9-1994	-	leem	-	4	3	-	
Duitsland									
Beieren									
Hienheim	30 km n.o. Landshut	1973-1975	akker	löss	ca. 50 - 100	vele 10tal.	100en	enkele	
Lengfeld-Alkofen	Ldkr. Kelheim	1976	akker	löss	-	2,5	1	-	
Langenisarhofen	Ldkr. Deggendorf	26-7-1977	-	löss	ca. 40	2	1	-	
Meidling	bij Straubing	9-1977	akker	löss	tot ca. 40	-	enk.10tal.	-	
Osterhofen	Ldkr. Deggendorf	11-7-1978	-	löss	-	14	vele 10tal.	-	
Essebach	bij Altheim, Landshut	27-11-1978	-	löss	-	3	16	-	
Altdorf	bij Landshut	9-1979	-	löss	-	12	21	-	
Altdorf	bij Landshut	1981	-	löss	-	30	10tal.	-	
Ergolding	bij Altheim, Landshut	10-4-1981	-	löss	-	10	10tal.	-	
Ergolding	bij Altheim, Landshut	30-4-1981	-	löss	-	2	9	-	
Landau a.d. Isar	25 km n.o. van Landshut	19-11-1981	-	löss	-	1	38	30	10tal. ei.
Schwanfeld	20 km n.o. van Wurzburg	1979-1983	akker	löss	30 - 115	10tal.	100en	1	g
Oostenrijk									
Ratzerdorf	60 km w. Wenen	1983	-	löss	ca. 40	1	1	-	
Rosenburg, Kamp Wenen	80 km n.w.	1988-1991	akker	löss	20 - 150	10tal.	127	-	enk. ei.
Spanje (C. cf acicula)									
Valdepeñas	Alarcos	8-8-2005	-	-	-	enkele	60	ca.10	enk. ei.
Jaen	Puente Tablas	11-2005	-	-	-	enkele	45	0	
Santo Tomé (Jaen)	Los Turruneles	11-2008	-	-	-	-	78	0	enk. ei.
Italië (C. cf acicula)									
Sardinië	Villanovaforru	9-10-1994	dorpsheuvel	-	-	30	487	-	
Lazio	Agro Pontino, Migliara 44.5	17-10-2008	akker	klei	-	2	9	-	
Sicilië	Agrigento, S. Anna	9-2014	akker	leem	0 - 100	-	4	-	

Opmerkingen:

a. grond in en naast resten van een Romeinse villa. Dichtheid van 0 - 20 ex. per liter.

b. 4x 1 schelp in 5 liter en 1x 2 schelpen in 4 liter, 29 liter zonder *C. acicula*.

c. in opvulling middeleeuwse gracht. Dit materiaal kan middeleeuws zijn.

d. in een water- of beerput met beerputmateriaal. Kan middeleeuws zijn.

e. in lagen (à 0,5 liter) gemonsterd: 0-25: 6, 25-31: 3, 31-39: 1, 39-45: 1, 45-55: 1, 55-165cm-mv: 0 ex.

f. in het dal van de Aisne zijn op veel plaatsen enkele tot honderden liters terrasleem/-zand/-grind gezeefd. Hieruit bleek dat *C. acicula* op zeer veel plaatsen aanwezig is in het sterk kalkhoudende sediment. Tot maximaal enkele tientallen dieren per liter.

g. tientallen grondmonsters waaruit een dichtheid bleek van 0 tot ca. 10 dieren per liter.